

Тема 4. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала

Монгольська навала на Південно-Західні землі Русі

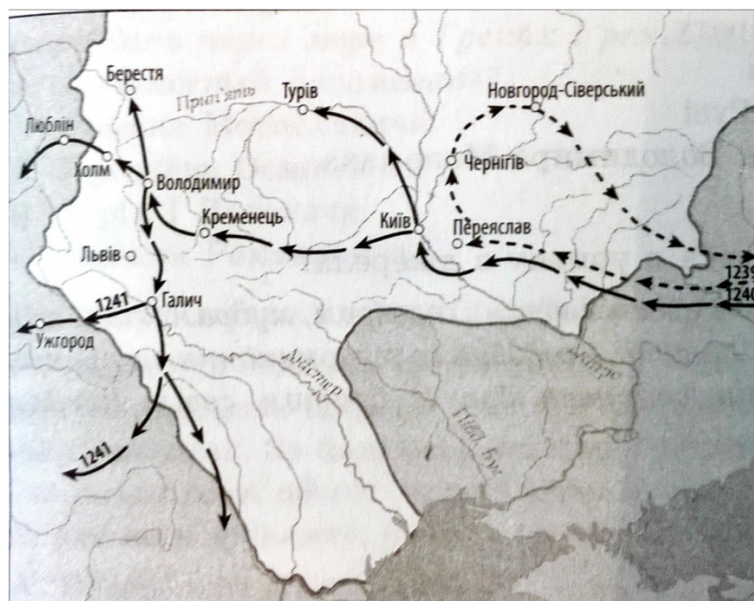
На початку XIII ст. монголи починають свої легендарні завоювання. Підкоривши Китай, народи Сибіру, Середньої Азії та Закавказзя, монголи розбивають половців і наближаються до кордонів руських князівств. Половецькі хани звертаються по допомогу до русичів.

1223 р. в битві на **р. Калка** об'єднані **русько-половецькі** війська зазнали **поразки** від **монгольського** загону. Це була перша зустріч русичів з монголами. Проте після перемоги монгольські війська не рушили на руські землі, а повернули на Схід.

У 1237 р. **хан Батий** розорює князівства Північно-Східної Русі (територія сучасної Росії).

У **1238 р.** війська **Батия** вторгаються в **Південно-Західну Русь (Україну)**. **1240 р.** після тритижневої облоги монгольські війська розграбували **Київ**. Оборону Києва керував воєвода **Димитрій**. З 50 тисяч мешканців Києва в живих залишилась 1 тисяча.

Незабаром монголи заснували власну державу – **Золота Орда** зі столицею у м. Сарай на р. Волга. Руські князівства не ввійшли до складу Золотої Орди. Над руськими землями було встановлене **золотоординське ярмо (залежність від монголів)**. Русичі повинні були платити монголам данину, брати участь у військових походах монголів, а руські князі змушені були їздити в Золоту Орду за **ярликом**.

Напрямки походів монголів на Південно-Західну Русь (Україну)

Утворення Галицько-Волинського князівства

Галицько-Волинське князівство – Південно-Західне руське князівство, утворене об'єднанням Галицького та Волинського князівств у **1199 р. Романом Мстиславичем**.

У **1199 р.** волинський князь **Роман Мстиславович** об'єднав Галицьке й Волинське князівства, а також опанував **Києвом у 1202 р.** і створив сильну державу із центром у м. Володимир. До складу цієї держави входила більшість українських земель: між Дніпром і Карпатами. Літописець називав Романа Мстиславича першим **самодержцем на Русі**. У **1205 р.** Роман Мстиславич загинув у битві під **Завихвостом** під час сутички з **поляками**. Після смерті Романа Мстиславича галицькі бояри прогнали за межі князівства його дружину й малолітніх синів **Данила** та **Василька**. Починається період усобиць у Галицько-Волинському князівстві. У цей час у внутрішні справи князівства втрутилися **Польща** й **Угорщина**.

Розквіт Галицько-Волинської держави. Правління Данила Романовича Галицького (1238-1264)

У 1229 р. **Данило**, син Романа Мстиславича, опанував **Волинню**, у 1238 р. - **Галичиною**, а в 1239р. підкорив собі **Київ**, де посадив свого воєводу **Дмитра**, який за рік захищатиме місто від нападу монголів.

У **1238 р.** князь **Данило Романович** розгромив у битві під **Дорогочиним** **німецьких лицарів-хрестоносців Тевтонського ордену**.

У **1245 р.** **Данило** переміг у битві під **Ярославлем** **угорсько-польські війська та війська непокірних галицьких бояр**.

Після навали монголів, Данило Романович був змушений поїхати у **1245 – 1246 рр.** у Золоту Орду за ярликом й визнати свою залежність від Золотої Орди.

Для боротьби з монголами князь Данило намагався організувати антимонгольську коаліцію у складі європейських християнських держав: Польщі, Угорщини, Литви, Ватикану, Тевтонського ордену тощо. До боротьби з монголами Данило намагався залучити голову католицької церкви **папу римського Інокентія IV**. Сподіваючись на те, що папа римський організує хрестовий похід європейських лицарів проти монголів, Данило погодився на релігійну унію (союз) і в **1253 р.** у **м. Дорогочин** прийняв від римського папи **королівську корону**. З цього часу Галицько-Волинське князівство стає **королівством**. Дана релігійна унія передбачала, що руська православна церква на підконтрольній Данилові території

підпорядковувалась голові католицької церкви папі римському. На руські землі активно почали приїжджати католицькі священики.

Однак ідея хрестового походу проти монгол так і не знайшла підтримки. У 1254-1255 рр. Данило самотужки відбивав набіги монгольського воєводи Куремси. Проте після нового набігу під керівництвом баскака **Бурундая** в **1259 р.** Данило знову був змушений визнати владу Орди й зруйнувати укріплення.

Також Данило проводив політику економічного й культурного розвитку своєї держави. Він побудував такі міста як Львів, Пагорб, Холм та інші. Місто **Львів** було засноване у **1256 р.** на честь сина Данила Лева, а **м. Холм** було **столицею** держави за часів князювання Данила.

Помирає Данило у **1264 р.**

Галицько-Волинське князівство за нащадків Данила. Занепад держави

Після смерті Данила княжив його син Лев (1264 - 1301), який переніс столицю держави у **Львів**. Держава занепадає.

Син Лева князь **Юрій I (1301 - 1308)** повернув єдність і могутність Галицько-Волинській державі. Юрій I був другим руським князем, який мав титул **короля**. Під час правління Юрія I була створена у **1303 р. Галицька митрополія**. Зі смертю Юрія I закінчується період розквіту Галицько-Волинського князівства.

Сини Юрія I Лев II і Андрій I (1308 - 1321) правили спільно в Галичині й на Волині. Обидва князя загинули, захищаючи свою країну від монголо-татар. Із цими князями закінчується пряма династія по чоловічій лінії Романовичів (нащадків засновника держави Романа Мстиславича).

У 1325 р. рада бояр обрала галицьким князем **поляка-католика Болеслава**, який мав родинні зв'язки з руськими князями роду Рюриковичів. Болеслав, зійшовши на престол, взяв ім'я **Юрія II** і прийняв православ'я. **Юрій II Болеслав** (1325 - 1340) допомагав німецьким колоністам опановувати руські землі. Сприяв поширенню католицизму в князівстві. При ньому збільшилося число іноземців при дворі. Це обурило галицьких бояр, які у **1340 р. отруїли Юрія II**.

Смерть Юрія II у **1340 р.** поклала кінець незалежності Галицько-Волинського князівства. Почався період боротьби за Галичину і Волинь, який закінчився поневоленням цих земель сусідніми державами.